

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. J. J.**, bývajúceho v H., zastúpeného JUDr. D. S., advokátom so sídlom v H., proti žalovanému **Ž.**, so sídlom v B., **o určenie neplatnosti časti nájomnej zmluvy a o určenie, že nedošlo k zániku spoločných práv nájomcu**, vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 17 C 159/2003, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 26. februára 2009 sp. zn. 2 Co 166/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 26. februára 2009 sp. zn. 2 Co 166/2008 vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I z 27. marca 2006 č.k. 17 C 159/2003-232 v časti, ktorou bola žaloba o určenie, že vypratáním nebytových priestorov zastávky H – mesto. Ing. J. M. v roku 2001 nedošlo k zániku práv žalobcu ako spoločného nájomcu vyplývajúcich z nájomnej zmluvy z 21. decembra 1996 zamietnutá a konanie v tejto časti **z a s t a v u j e**.

Najvyšší súd Slovenskej republiky **o d m i e t a** dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 26. februára 2009 sp. zn. 2 Co 166/2008

1/ vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I z 27. marca 2006 č.k. 17 C 159/2003-232 v časti, ktorou bola žaloba o určenie neplatnosti časti nájomnej zmluvy z 21. decembra 1996 zamietnutá,

2/ vo výroku o náhrade trov odvolacieho konania.

Žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Žalobca sa žalobou z 20. decembra 2000 domáhal, aby súd určil, že 1/ nájomná zmluva o nájme nebytových priestorov uzavretá medzi účastníkmi konania pod č. X.

z 21. decembra 1996 v článku VI. bod 10 v časti, ktorou sa žalobca zaviazal, že 75 % nájomného pre „tretie osoby“ získaného nad rámec cien uvedených v článku I bod 1 odvedie na účet žalovaného, je neplatná (ďalej len „o určenie neplatnosti časti nájomnej zmluvy (1)“) a že 2/ vypratáním nebytových priestorov zastávky H – mesto Ing. J. M. v roku 2001 nedošlo k zániku jeho práv spoločného nájomcu vyplývajúcich z uvedenej nájomnej zmluvy (ďalej len „o určenie, že nedošlo k zániku práv žalobcu ako spoločného nájomcu (2)“).

Okresný súd Košice I rozsudkom z 27. marca 2006 č.k. 17 C 159/2003-232 žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že pri stanovení mechanizmu zvýšenia nájomného v prípade prenechanie nebytových priestorov do užívania ďalším osobám formou podnájmu, ktorý je uvedený v článku VI. bod 10 nájomnej zmluvy, účastníci zmluvy konali slobodne a dobrovoľne, takáto úprava neodporuje zákonu (§ 39 Občianskeho zákonníka, zákon č. 116/1990 Zb. a zákon č. 18/1996 Z.z.) a ani ho neobchádza, preto žalobu v časti o určenie neplatnosti časti nájomnej zmluvy (1) zamietol. Pokiaľ žalobca žiadal určiť, že vypratáním nebytových priestorov zastávky H – mesto Ing. J. M. v roku 2001 nedošlo k zániku jeho práv spoločného nájomcu vyplývajúcich z nájomnej zmluvy č. X. z 21. decembra 1996, aj v tejto časti považoval žalobu za nedôvodnú, pretože uplatnený nárok sa dotýka aj Ing. M., ktorý odmietol ako účastník vstúpiť do konania, preto súd o tomto nároku nemôže rozhodovať, z ktorého dôvodu bolo potrebné žalobu aj v tejto časti zamietnuť. Výrok o trovách konania odôvodnil § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo 17. mája 2007 sp. zn. 2 Co 192/2006 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v časti, ktorou bola žaloba o určenie neplatnosti časti nájomnej zmluvy (1) zamietnutá tak, že rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti zrušil a konanie zastavil. Potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v časti, ktorou bola žaloba o určenie, že nedošlo k zániku práv žalobcu ako spoločného nájomcu (2), zamietnutá. Účastníkom konania nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Uviedol, že pokiaľ ide o žalobu v časti určenia neplatnosti časti zmluvy o nájme (1), jej prejednaníu bráni prekážka právoplatne rozhodnutej veci (§ 159 O.s.p.). Rozhodol tak po zistení, že Krajský súd v Prešove rozsudkom z 13. mája 2002 sp. zn. 4 Co 316/2001 zmenil rozsudok Okresného súdu Humenné z 1. februára 2001 č.k. 11 C 1285/2000-31 tak, že žalobu o určenie neplatnosti zmluvy o nájme nebytových priestorov z 21. decembrom 1996 zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, pretože možno žalovať priamo na vypratanie nebytových priestorov, čo aj žalobca (Ž.) urobil, v ktorom konaní sa bude otázka

platnosti nájomnej zmluvy posudzovať ako otázka predbežná. Z uvedeného vyvodil, že krajský súd svojím rozhodnutím vyriešil otázku neplatnosti tej istej nájomnej zmluvy, ktorá je predmetom aj tohto konania, z ktorého dôvodu konanie o nároku žalobcu na určenie neplatnosti časti nájomnej zmluvy pre neodstrániteľnú prekážku konania zastavil (§ 104 ods. 1 O.s.p.). Pokiaľ súd prvého stupňa zamietol žalobu v časti o určenie, že nedošlo k zániku práv žalobcu ako spoločného nájomcu (2), v tejto časti rozhodnutie ako vecne správne potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. s poukazom na to, že žalovaný si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil.

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 17. mája 2007 sp. zn. 2 Co 192/2006 vo výroku, ktorým rozsudok Okresného súdu Košice I z 27. marca 2006 č.k. 17 C 159/2003-232 v časti, ktorou bola žaloba o určenie neplatnosti časti nájomnej zmluvy (1) zamietnutá, zmenil tak, že v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a konanie zastavil, napadol žalobca dovolaním, v ktorom namietal, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Mal zato, že rozsudok Krajského súdu v Prešove z 13. mája 2002 sp. zn. 4 Co 316/2001 netvorí v danej veci prekážku právoplatne rozhodnutej veci, lebo vo výroku tohto rozsudku absentuje výrok o platnosti, resp. neplatnosti nájomnej zmluvy ako celku, či len jej niektorej časti a súd sa vôbec vecne nezaoberal dôvodmi neplatnosti uplatnenými žalobcom (Ž.). Žiadal preto rozsudok odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti ako aj v súvisiacom výroku o náhrade trov konania spolu s rozsudkom súdu prvého stupňa zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 29. apríla 2008 sp. zn. 3 Cdo 42/2008 rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 17. mája 2007 sp. zn. 2 Co 192/2006 v napadnutom zmeňujúcom výroku ohľadom nároku o určenie neplatnosti časti nájomnej zmluvy (1) a v súvisiacom výroku o náhrade trov odvolacieho konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil Krajskému súdu v Košiciach na ďalšie konanie, keď po preskúmaní veci dospel k záveru, že v danom prípade neexistuje prekážka právoplatnej rozhodnutej veci (§ 237 písm. d/ O.s.p.). Pri riešení otázky, či právoplatné rozhodnutie Krajského súdu v Prešove z 13. mája 2002 sp. zn. 4 Co 316/2001 (vec Okresného súdu Humenné sp. zn. 11 C 1285/2000) bránilo konaniu vo veci sp. zn. 17 C 159/2003 Okresného súdu Košice I vzal na zreteľ, že v konaní Okresného súdu Humenné sp. zn. 11 C 1285/2000 išlo o žalobu podanú Ž. proti Ing. J. J. o určenie neplatnosti zmluvy o nájme nebytových priestorov uzavretej medzi účastníkmi

konania pod č. X. z 21. decembra 1996 a o uloženie povinnosti nebytové priestory užívané na základe predmetnej nájomnej zmluvy vypratať. Okresný súd Humenné rozsudkom z 1. februára 2001 č.k. 11 C 1285/2000-31 určil, že nájomná zmluva o nájme nebytových priestorov z 21. decembra 1996, je neplatná z dôvodu absencie súhlasu mesta v zmysle § 3 ods. 2 zákona č. 116/1990 Zb. k jej uzavretiu, z ktorého dôvodu považoval predmetnú nájomnú zmluvu za absolútne neplatnú (§ 3 ods. 4 zákona č. 116/1990 Zb., § 39 Občianskeho zákonníka). Krajský súd v Prešove na odvolanie Ing. J. J. proti vyššie uvedenému výroku rozsudku Okresného súdu Humenné rozsudkom z 13. mája 2002 sp. zn. 4 Co 316/2001 ho zmenil tak, že žalobu o určenie neplatnosti zmluvy zamietol; rozsudok nadobudol právoplatnosť 16. júla 2002. Dôvodom pre zamietnutie žaloby o určenie neplatnosti nájomnej zmluvy bol nedostatok naliehavého právneho záujmu na takejto určovacej žalobe v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. Podľa názoru dovolacieho súdu, ak určovacia žaloba bola zamietnutá bez toho, aby súd záväzne posúdil existenciu práva alebo právneho vzťahu medzi účastníkmi konania, nejde o rozhodnutie, ktoré by zakladalo prekážku právoplatne rozhodnutej veci v zmysle § 159 ods. 3 O.s.p. a o takýto prípad ide aj v prejednávanej veci. Na základe uvedeného dovolací súd uzavrel, že odvolací súd zastavením konania o nároku žalobcu na určenie neplatnosti článku VI. bodu 10 nájomnej zmluvy z dôvodu prekážky právoplatnej rozhodnutej veci (§ 104 ods. 1 O.s.p. a § 159 O.s.p.), odňal žalobcovi možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), preto rozhodnutie odvolacieho súdu v dovolaní napadnutej časti zrušil (§ 243b ods. 1 O.s.p.) a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2 O.s.p.), s tým, že v novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

V ďalšom konaní Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 26. februára 2009 sp. zn. 2 Co 166/2008 rozhodol tak, že rozsudok Okresného súdu Košice I z 27. marca 2006 č.k. 17 C 159/2003-232 potvrdil. O trovách konania rozhodol tak, že náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal. Na odôvodnenie uviedol, že podľa nájomnej zmluvy z 21. decembra 1996 prenajímateľom nebytových priestorov je žalovaný a nájomcami Ing. M. a žalobca; podľa článku VII. tejto zmluvy obaja nájomcovi ručia za všetky záväzky vyplývajúcej z nájomnej zmluvy voči žalovanému spoločne a nerozdielne, čo znamená, že záväzky z tejto zmluvy zaväzujú oboch nájomcov. Z toho dôvodu aj zmena zmluvy (*pozn. dovolacieho súdu – zrejme má byť správne uvedené zmena žaloby*) môže byť vykonaná len so súhlasom oboch nájomcov. Za tohto stavu sa žalobca ako jeden z nájomcov nemôže sám domáhať jednak určenia neplatnosti časti nájomnej zmluvy (1) a bez toho, aby druhého

účastníka, voči ktorému chce uplatniť nárok označil ako žalovaného, nemôže podať žalobu. Pokiaľ ide o druhú časť žaloby, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že nedošlo k zániku práv žalobcu ako spoločného nájomcu (2), účastníkmi konania musia byť všetci účastníci zmluvného vzťahu, t.j. žalovaný, Ing. J. M. a žalobca. Keďže oba uplatnené nároky sa dotýkajú aj Ing. J. M., bez jeho procesnej účasti „nemôže byť vo veci rozhodnuté“. Vzhľadom k tomu, že žalobca neuplatnil právo na určenie, že nedošlo k zániku jeho práva spoločného nájomcu voči všetkým účastníkom konania, odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým žalobu zamietol. Odvolací súd považoval za vecne správny aj rozsudok súdu prvého stupňa o trovách prvostupňového konania, preto potvrdil rozsudok aj v tejto časti. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania odôvodnil § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku krajského súdu podal žalobca dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnil § 237 písm. d/ O.s.p. a jeho dôvodnosť § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. Namietal, že rozhodnutie v časti nároku o určenie, že nedošlo k zániku práv žalobcu ako spoločného nájomcu (2), je zmätočné, pretože napadnutým rozsudkom krajský súd opätovne rozhodol už o právoplatne rozhodnutej tejto časti žaloby, keďže jeho prvým dovolaním smerujúcim proti predchádzajúcemu rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 17. mája 2007 sp. zn. 2 Co 192/2006 nebol napadnutý výrok, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I z 27. marca 2006, č.k. 17 C 159/2003-232 v časti o určenie, že vypratáním označených nebytových priestorov Ing. M. v roku 2001 nedošlo k zániku jeho práv spoločného nájomcu. V tejto časti sa preto stal rozsudok súdu prvého stupňa právoplatným a vykonateľným dňom doručenia rozsudku krajského súdu, t.j. 12. júla 2007. V časti ohľadom nároku o určenie neplatnosti časti nájomnej zmluvy (1) považoval názor krajského súdu za nesúladný s § 91 ods. 2 O.s.p. Zdôraznil, že on sa aj v mene spoločného nájomcu Ing. M. domáhal určenia neplatnosti časti nájomnej zmluvy (1) a žalobou sa snažil odstrániť nezákonný stav vyplývajúci z článku VI. bodu 10 nájomnej zmluvy, na čom mal naliehavý právny záujem, ktorý mal aj spoločný nájomca Ing. M., aj keď tento odmietol vstúpiť do konania na strane žalobcu. Mal zato, že týmto postupom súdov mu bolo odňaté právo domáhať sa ochrany svojho práva na nezávislom a nestrannom súde v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, súdy oboch stupňov toto jeho právo obmedzili a podmienili ho vôľou iného subjektu práva byť spolu s ním účastníkom konania na strane žalobcu, a to za stavu, keď Ing. M. odmietol vstúpiť do konania na strane žalobcu. Žiadal preto zrušiť rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 26. februára 2009 sp. zn. 2 Co 166/2008, ktorý potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v časti

o určenie neplatnosti časti nájomnej zmluvy (1) a spolu s ním aj rozsudok súdu prvého stupňa, ako aj v súvisiacom výroku o trovách odvolacieho konania a vec v rozsahu zrušenia vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovolaním žalobcu je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorý jedným výrokom potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice I z 27. marca 2006 č.k. 17 C 159/2003-232, ktorým tento zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia neplatnosti časti nájomnej zmluvy (1) a určenia, že nedošlo k zániku práv žalobcu ako spoločného nájomcu (2).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smeruje dovolanie proti rozsudku. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie tiež prípustné proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Žalobcom napadnutý rozsudok nevykazuje znaky ani jedného z týchto rozsudkov. Prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť ani z § 238 ods. 2 O.s.p., pretože odvolací súd sa neodchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Prípustnosť podaného dovolania preto z ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nevyplýva.

Dovolací súd vzhľadom na povinnosť vyplývajúcu z § 242 ods. 1 O.s.p. ďalej skúmal, či procesná prípustnosť dovolania nevyplýva z § 237 O.s.p. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Žalobca existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 a/ až c/ a e/ až g/ O.s.p. netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti postupu odvolacieho súdu, dovolací súd sa osobitne zaoberal otázkou, či konanie v časti nároku o určenie, že nedošlo k zániku práv žalobcu ako spoločného nájomcu (2) nie je zaťažené vadou podľa § 237 písm. d/ O.s.p.

Podľa § 237 písm. d/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie.

Prekážka rozsúdenej veci (*res iudicata*) patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania musí viesť k zastaveniu konania. Táto prekážka nastáva vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t.j. ak vyplýva z rovnakého skutku).

Tu treba uviesť, že rozsah dovolacieho prieskumu je v zásade daný dovolaním (viď § 242 ods. 1 O.s.p., v zmysle ktorého dovolací súd preskúma rozhodnutie odvolacieho súdu

v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý). Dovolateľ teda spravidla sám určuje rozsah, v akom má byť napadnuté rozhodnutie preskúmané dovolacím súdom (či napáda rozhodnutie vo všetkých jeho výrokoch alebo len niektorý z nich alebo len z hľadiska niektorej konkrétnej veci alebo práva). Ak dovolateľ žiada preskúmať len jeden z viacerých výrokov alebo určitý výrok len o niektorej z viacerých vecí (niektorom z viacerých práv), dovolací súd je rozsahom uplatneným v dovolaní viazaný a dovolaním nenapadnuté výroky nepodrobuje svojmu prieskumu.

Výnimky zo zásady uvedenej v predchádzajúcom odseku sú vypočítané v § 242 ods. 2 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov a/ vo veciach, v ktorých možno začať konanie bez návrhu, b/ v prípadoch, keď od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý odvolaním nebol dotknutý, c/ v prípadoch, keď ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že rozhodnutie sa musí vzťahovať na všetkých účastníkov, ktorí vystupujú na jednej strane, a kde platia úkony jedného z nich aj pre ostatných (§ 91 ods. 2 O.s.p.), napriek tomu, že dovolanie podal len niektorý z účastníkov, d/ ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyporiadania vzťahu medzi účastníkmi. V posudzovanej veci išlo o prípad, v ktorom je dovolací súd viazaný rozsahom dovolania (§ 242 ods. 1 O.s.p.).

Z prvého dovolania žalobcu (č.l. 262 spisu) vyplýva, že dovolaním napadol prvší rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 17. mája 2007 sp. zn. 2 Co 192/2006 (iba) vo výroku, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa ohľadom nároku o určenie neplatnosti časti nájomnej zmluvy (1) tak, že zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a konanie v tejto časti zastavil z dôvodu prekážky veci právoplatne rozhodnutej. Rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa o zamietnutí žaloby ohľadom nároku určenie, že nezaniklo právo žalobcu ako spoločného nájomcu (2), nebol dovolaním napadnutý a nadobudol právoplatnosť (§ 159 ods. 1 O.s.p.).

Po zrušení vyššie uvedeného rozsudku krajského súdu v dovolaní napadnutom výroku [ohľadom nároku o určenie neplatnosti časti nájomnej zmluvy (1)] a v súvisiacom výroku o náhrade trov konania rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. apríla 2008 sp. zn. 3 Cdo 42/2008 a vrátení veci v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie, novému prejednávaniu veci o nároku na určenie, že nedošlo k zániku práv žalobcu ako spoločného nájomcu (2) v odvolacom konaní bránila preto prekážka veci právoplatne rozsúdenej (§ 159

ods. 3 O.s.p.). Pokiaľ odvolací súd napriek tomu rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil aj ohľadom nároku na určenie, že nedošlo k zániku práv žalobcu ako spoločného nájomcu (2), o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, zaťažil konanie procesnou vadou v zmysle § 237 písm. d/ O.s.p. Táto procesná vada zakladá vždy prípustnosť dovolania a zároveň je aj dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu bez ďalšieho zrušiť. Dovolací súd preto dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v časti, v ktorej odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v časti o určenie, že nedošlo k zániku práva žalobcu ako spoločného nájomcu (2), zrušil (§ 243b O.s.p.) a konanie v tejto časti zastavil (§ 104 ods. 1 O.s.p.).

Pokiaľ ide o nárok žalobcu o určenie neplatnosti časti nájomnej zmluvy (1), o ktorom odvolací súd rozhodol tak, že potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, zamietajúci žalobu v tejto časti, prípustnosť dovolania proti tejto časti rozsudku odvolacieho súdu z ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. (citovaných vyššie) nevyplýva. Vady konania v zmysle § 237 O.s.p. proti tejto časti rozsudku odvolacieho súdu v dovolaní namietané neboli a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalobcu preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

Žalobca v dovolaní namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu nemá oporu v zistenom skutkovom stave, čo naznačuje, že dovolateľ uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. K tejto námietke dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že tzv. iná (než v § 237 O.s.p. uvedená) procesná vada konania je relevantný dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., avšak úspešne môže byť uplatnená len v procesne prípustnom dovolaní; o tento prípad ale v preskúmvanej veci nejde.

K ďalšej námietke žalobcu, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), dovolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod v tom zmysle, že ho možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá. Nejde

totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 238 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania. I keby teda tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mohla mať za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, nezakladala by ale prípustnosť dovolania. Opodstatnenosť uplatnenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. môže dovolací súd posudzovať, len ak je tento dovolací dôvod uplatnený v procesne prípustnom dovolaní. Keďže žalobcom bol tento dovolací dôvod uplatnený v dovolaní, ktoré nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd podrobiť napadnutý rozsudok posúdeniu z hľadiska správnosti v ňom zaujatých právnych záverov.

Žalobca v dovolaní tiež namieta, že rozhodnutie odvolacieho súdu ohľadom nároku o určenie neplatnosti časti nájomnej zmluvy (1) je nielen nezákonné ale aj protiústavné, pretože jeho právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR mu bolo rozhodnutiami súdov upreté a „oklieštené“, podmienené vôľou iného subjektu byť spoločne s ním účastníkom konania na strane žalobcu, ktorý odmietol vstúpiť do konania. Z uvedeného je zrejmé, že dovolateľ považuje za porušenie práva na súdnu ochranu (podľa neho) nesprávne rozhodnutie súdov oboch stupňov v danej veci. V tejto súvislosti dovolací súd považuje za potrebné opakovane zdôrazniť, že samotným (prípadne aj nesprávnym) právnym posúdením veci súdom, spočívajúcim v aplikácii hmotnoprávneho alebo procesného predpisu na zistený skutkový stav vyjadreným v rozhodnutí, nemôže byť založená procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. a že ani (prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkovi konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia a neodníma mu možnosť pred súdom konať (viď napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 112/2001, sp. zn. 2 Cdo 50/2002, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn. 3 Cdo 174/2005 a sp. zn. 4 Cdo 165/2003).

Z obsahu dovolania ďalej vyplýva, že žalobca napadol dovolaním aj výrok rozsudku odvolacieho súdu o trovách odvolacieho konania. Pokiaľ žalobca dovolaním napadol výrok rozsudku o trovách konania, dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je síce súčasťou rozsudku odvolacieho súdu, má ale charakter uznesenia (§ 167 ods. 1 O.s.p.). Vzhľadom na túto povahu rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania treba prípustnosť dovolania proti nemu smerujúceho posudzovať podľa ustanovení, ktoré vymedzujú, kedy je prípustné dovolanie proti uzneseniu (§ 239 O.s.p.). Dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu je

prípustné v prípadoch uvedených v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p.; ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. ale vylučuje prípustnosť dovolania proti výroku rozsudku odvolacieho súdu o trovách konania. Keďže ani vo vzťahu k tomuto výroku nebola preukázaná procesná vada konania zakladajúca zmätočnosť, nemožno prípustnosť dovolania žalobcu proti tomuto výroku vyvodiť ani z § 237 O.s.p.

Z uvedených dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že v prejednávanej veci dovolanie žalobcu smerujúce proti rozsudku odvolacieho súdu ohľadom nároku o určenie neplatnosti časti nájomnej zmluvy (1) a v časti o trovách konania, je procesne neprípustné. Dovolací súd preto jeho mimoriadny opravný prostriedok v týchto častiach odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúci proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie neprípustné. Vzhľadom na to, že došlo k odmietnutiu dovolania z procesných dôvodov, neskúmal opodstatnenosť v dovolaní uplatnených dovolacích dôvodov (§ 241 ods. 2 O.s.p.).

O trovách dovolacieho konania súd rozhodol podľa § 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 2 O.s.p. vzhľadom na čiastočný úspech žalobcu v konaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. marca 2011

JUDr. Daniela Sučanská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková